

Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum Concionum

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Dominica Sexta Post Pascha. Cum venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis à Patre Spiritum veritatis, qui à Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me, & vos testimonium perhibebitis, quia ab ...

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

facti Divus Ambrosius. Sicut enim aquila humiliter
 non desinit. Et calorum vicinia conscendit, ita et
 calorum humanitas inferni deserit, et paradyssi altiora
 penetra. calorum festigia penetra vit. Sed cur potius
 aquila, quam aliter animalis hac Ascensio com-
 paratur: ego idcirco crediderim, quod sicut aquila
 la com fit Regina avium reddetur prodigiosa,
 sic haec solennitas inter alias miram se ostendit.
 Est opinio moderati cujusdam scriptoris
 Hispani, cujus sic verba Latina reddo. Hinc
 colligitur, quod sicut aquila est Regina omnium a-
 vium: et aliter carera volat: sic hac festivitas
 omnium festivitatum Christi velut Regina est,
 et aliter quam reliqua alas levat. Et quod hoc
 sit verum: quomodo vates de aquila loquatur,
 audite. Ecce aquila desuper ipsorum quatitur. Ita:
 quia in incarnatione: Examavit: semetipsum formam
 servi accipiens: In passione, & morte ad il-

los terminos se reduxit, de quibus Isaias: *Non erat
 aspersus, neque decor.* Verum in Resurrectione
 quidem e sepulchro radiis gloriae cinctus prodit,
 sed nihilominus a dante inter miserias hujus mun-
 di remansit, nec solum dexterae Patris dignitati
 ejus debitum obtinuit, sed in Ascensione non
 solum in gloria adeptus est primos honores, sed
 & thronum Emptrei conscendit. Unde haec so-
 lemnitas praeter reliquis esse prodigiosorem, ac
 portentosiores apparet. Sicut itaque scriptor alle-
 git: Si ergo haec festivitas antecellit reliquas, justum
 est, ut Ecclesia singulare gaudium in ejus celebra-
 tione ostendat. Et vocet eam festum admirabile, uti
 revera est.

Potio cum verum sit objectum mirum potius
 silentio, quam verbis celebrari, silentium (cum
 voci meae id sit impossibile) portenta hujus fe-
 stivitatis, extollat.

DOMINICA SEXTA POST PASCHA.

Cum venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis a Patre Spiritum veritatis, qui a Patre
 procedit, ille testimonium perhibebit de me, et vos testimonium perhibebitis,
 quia ab initio mecum estis. Joan. cap. 15.

ARGUMENTUM.

Ostenditur contra Iudaeos ex Scripturis Unitas essentia, et Trinitas personarum, Mes-
 siam, Deum et hominem venisse, legem veterem desisse.

Magna res, quod difficultas, quin-
 imo dixerim impossibilis repe-
 tiatur, veritatem nationi Hebraeae
 persuadendi; Haec adeo adhaeret
 illis, & non minus caecam, quam pertinacem
 non cognoscenda, & fatenda veritate se o-
 stendit, ut nomen inimicae veritatis, & faultrici-
 sitatis non curet incurtere. Qui, ait sanctus
 Doctor Augustinus: Veritatem conculeat, et qui
 proinde mendacium, uterque verus est. Sed haec gens
 obstinata, & oblitata, vel ut dicitur in Hebrai-
 ca: *Castro horis*, hoc est dura cer-
 nice, & corde sic ar quidquid velit; nam ut
 dicitur D. Bernardus: *Talis est veritatis status*
involati Dominicae.

ut etiam multis impugnantibus, suscipitur, et
 crescit) non obstante, quod veritas evangeli-
 ca verissima sit, prout certum est. Solent luce-
 re, ignem ardere, terram esse firmam, caelum esse
 mobile; attamen ne naufragant, uti olim fastidie-
 runt manna, spiritus paraclitus ait Christus e cae-
 lo adertit, ut illam veritatem testetur. Cum vene-
 rit paraclitus, ille testimonium perhibebit de me. *Joan. 15.*
 Praeterea d. Apostoli a vobis etiam predicabitur,
 ac claris operibus, & prodigiis confirmabitur; Et
 vos testimonium perhibebitis de me: Sed quan-
 tumvis Hebraei essent testes oculati; nihilominus
 non praebuerunt assensum, nec hodie Catholi-
 cis credere volunt. Nempe potius opinioni
 G nicae

nimis falsè Thaletis adhaerere volunt, qui interrogatus, quantum distet verum à falso, ut gentilis: *quantum oculi distant ab auribus* respondit: *Nam ea tantum pro certis haberi a se debent, quae hominum cernuntur oculis.* Et quantumvis doctrina adit Platonico, quod *sua vestigia veritatis narratio*; nihilotenus Hebraeis est in horrore, ac magis quam cibus infirmo, sel palato, insipida est. Et si ipis fas esset contra eum, qui illis hanc veritatem demonstrare nititur, majori crudelitate, quam Cambises contra sinceritatem Praeceptoris virent. Si hoc a vo. *Aeschilus* Philosophus refutaret, contrarium probans in Hebraeis suam propositionem, *Ad eam veritas valida est, ut omnes humanae cogitationes facile superet*, retractari cogere.

Man. lib. 18. apoph. Max. ser. 39. Stob. serm. 11.

Apud Stob. serm. 11.

2. Axiomata vera, et catholica, quae hae vaga gens credere renuit, multa sunt, sed tria praeteritum; primum pertinet ad mysterium ineffabile Sanctissimae Trinitatis, secundum ad Christum nostrum Redemptorem velut verum Messiam, tertium ad legem Moisaicam, & Evangelicam. Hinc à Hebraei, veltra perfidiae debellandae ad tria suadenda, nempe Deum esse unum in essentia, & Trinum in personis, Christum à vobis crucifixum, esse verum Messiam, legem Moysis defuisse, & Evangelicam esse observandam, me patro. Vos alloquor, à Christiani, & fideles, hoc me noster Redemptor docet, & in hodierno Evangelio anam persuadendi reperio. quo ad primum, *scdm veteris paraclitum*, en Spiritum Sanctum. *Qui à Patre procedit, ecce Patrem. Ego mittam vobis, viden filium.* Quo ad secundum, *Et vos testimonium perhibebitis de me, en Messiam; sed venit hora, ut omnis, qui interficit vos, arbitretur obsequium se prestare Deo, ecce legem Evangelicam, ad cuius praedicationem Apostoli, uti & factum est, persecutionibus petendi erant.* Attendant ergo tam Hebraei, quam Christiani, illi ut concordantur; hi ut consolentur.

PARS PRIMA.

3. **I**ntra omnia documenta vobis à Hebraei à Patriarchis, & Prophetis data unum maximae considerationis, & consequentiae est, illud nempe, quod vobis magnus vates Samuel reliquit: *Timete Dominum, et servite ei in veritate.* Si huic veritati non obsequimini, nec Deum timeatis, nec doctrinam Samuelis infistitis. Discedere mysterio Sanctissimae Trinitatis idem est, ac Deum non timere, & à servitute eius se amovere,

1. Reg. cap. 12.

quantum verum amovetur à falso. Scio vos nihil responduros, contrarium in Deuteronomio haberi, qui Deum Unum, & non Trinum docet. *Israel, Deus, Deus noster, Deus unus est, adeoque velut uni famulatum, timorem, adorationem, habere esse promptos.* Quod Deus sic unus, restituta certa, & nemo tam Hebraeorum, quam Christianorum dubitat, aut contrarium credit: sed & praeterea verum non est, non solum repugnare Trinitatem personarum, sed & insuper necessarium esse admittere, & confirmandam ex textu pro verbis allegato (qui tamen contra vos esse clare ostenditur. Porro nomen *Deus*, ibi ter repetit, non quod sint tres Dii, sed tres personae, quae unus sunt Deus, observandum. Ideo subdit: *Deus unus est, & non plures sunt.* Rabbi Simeon Benlobanus hinc Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum intelligi aperte alleric: *Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum explicitè profert.*

4. Hinc evidenter Deum esse unum in personis concluditur. Hujus ex libro Numerorum confirmationem habemus: dum Deos Moyses praecipit, jubet sacerdoti Aaroni, ut benedictionem filius Israel impetietur, & modum benedicendi praescriberet. *Sic benedixit filius Israel. Dominus faciem suam tibi, & miseratur tui. Coram, veritas Dominus cultum suum ad te, & sit tibi in pace. Ob tres personas, quarum quilibet est Deus, Tò Dominus ter repetitur; sed ut non strebet; unum tantum esse Deum, & unus solus. Invocantque nomen meum super filios Israel. Non dicit nomina nostra, sed nomen meum, ut unitatem essentiae Trinitati personarum non repugnare ostenderet: *Fit enim prius tertium nomen dicitur repetitio, dum in fine nomen Dei in singulari dicitur conclusit ipsius Dei unitatem esse in tribus personis: resurrit enim haec sententia plurimum tractata, quae est in divinis cum unitate essentiae.**

5. Ab Hebraeis, quem Deus alloquebatur, dum aote formationem hominis dixit: *Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram* scire vellem, quod allocutus sit Angelum acceptum, nec debet affirmari. Primo, quia cum Deo ad creationem non concurretur. Secundo, si Angelus concurrens, cum dicitur: *Faciamus ad imaginem nostram*, sequeretur, hominem non solum ad imaginem Dei, sed & ad imaginem Angelorum creatum, cum ergo Moyses hominem ad imaginem solius Dei creatum adterat, nec verbum habeat de Angelis: *Ad imaginem Dei creavit illum, veritatem reddidit, quod*

Angelum non sic allocutus. Nec poteritis vobis imaginari, quod cum seiplo verba fecerit, quia estis imprudentes videretur, qui cum dicitur imperfectioem, longius a Deo, quam esse a non esse debet. Ergo ad alium haec dicitur debet. Qui in saeculum non vult impingere, absoluet haec verba à Patre eterno ad Filium, & Spiritum Sanctum prolata fuisse, concedere debet. Et quantumvis qualibet persona sit Deus, sciamen ut unum tantum Deum esse ostendetur, non dicitur in plurali: *Ad imaginem, & similitudinem*, sed in singulari ad imaginem, & similitudinem. Quod dicitur Moyses expressit subdens: *Et creavit Deus hominem ad imaginem, & similitudinem suam, ad imaginem Dei creavit illum.* Ergo et eo quod dicitur ad imaginem, & similitudinem, unitatem essentiae, ex eo vero, quod adfectat, faciamus, pluralitatem personarum credere, & affirmare debemus. Id etiam ex verbis à Deo post peccatum ad Adamum dicitur, *Ecce Adam quasi unus ex nobis factus est*, roboratur. Et quamvis multi haec ironice dicitur purcent; quia tamen de seiplo loquitur in plurali, in Deo aliquam pluralitatem, non quo ad essentiam, quae est simplicissima, sed quoad personas concedendum necessarium est.

6. Dicite, quomodo intelligitis illum textum *Haec. Et nunc Dominus meus misit me, & spiritus meus.* Deus Redemptor per os Vatis hic loquitur, ideo loquitur. *Haec dicit Dominus Redemptor tuus.* *Sanctus Israel, ego Dominus Deus tuus docens te vias, gubernans te in via qua ambulas.* Subiectum, de quo hic est sermo, est missio. *Misit.* Ergo cum nemo seipsum mittat, persona mittens, & missa assignari debet. Personae mittentes sunt duae. *Domine Deus.* En primam: *Misit me,* en secundam, quae est filius incarnatus, *& Redemptor, & Spiritus meus,* en tertiam, & quia in divinitate non est pluralitas, dixit. *Misit,* & non *miserunt*; Ut veritatem fugiant, ad duo subterfuga ad veterari coningere possunt: dicent enim primo, ipsummet *Isaiam esse à Deo missum,* ita ut *Tò me Isaiam* esset, hoc absolute falsum est, quia ille, qui dicit *misit me,* est Deus; hinc Propheta subdit: *Haec dicit Dominus Redemptor tuus sanctus Israel.* Verum quidem est, *Isaiam fuisse sanctum,* sed non erat Deus nec Redemptor, ergo de ipso locus ille nequit intelligi. Secundo dicere poterunt mittentem, & missum esse ipsum Deum. *Nonne ut vestram errorem tueamini, in quosdam homines, in quosdam absurdum à vestra pertinacia pollicemini videre.* Ut dixi, cum nemo seipsum

mittat, persona mittens à missa realiter distincta debet; si dicatis, Deum intelligi ut Deum, ergo mihi Deum distinctum realiter ab altero in divinitate assignetis, quod quam falsum sit, ipsi iudicate. Ergo credite veritati, & cum essentia divinitatis sit simplicissima, & unica, personarum distinctioem ob missionem confirmari.

7. Sapientissimus Salomon à Deo celum, & orbem regi, nec fiondem absque eius voluntate, & permissione moveri, persuadere volens, sic interrogat. *Quis ascendit in caelum, atque descendit? quis congregabit ventum in pupillis suis? quis ligavit aquas in vestimento? quis suscitavit omnes terminos terra.* Tacite omnia haec mita à Deo parati insinuat, & dein subdit. *Quod nomen ubi est eius, & quod nomen filii eius? O qualis novitas! ergone Deus sit filius!* Id asserente Salomone quomodo id negare possitis nescio. An non à Davide de filio Dei vaticinante, sic Deum loqui: *Dominus dixit ad me, filius meus es tu, ego hodie genui te,* introduci audis? & alibi Pater dixit: *Ex utero ante luciferum genui te.* Si homini à Deo perfectio generandi data, vultisne Deo illam ademptam? an non percipitis *Isaiam* de illo loquentem: *Numquid ego, qui alios parere facio sterilis ero? si decur filius, debet & admitti Pater.* Cum enim unus sine altero non possit esse, & duas personas distinctas, patrem generantem, & filium generatum. Si praeterea velitis tertiam, imò omnes tres divinas personas; Hunc discursum vetustissimum, & certissimum formemus. Primum mysterium sanctissimae Trinitatis non posse capi absque lumine fidei suppono, nihil omnino meliori modo possibili nonnihil illud illustrare studebo. Audite. Vel Deus est aequè perfectus, quam homo, vel magis, vel minus perfectus dicitur cum in infinitum esse perfectiorem. Homo ex sua perfectione est dotatus intellectu, quo cognoscit, ergo & hanc perfectionem Deo tribuere debemus; hinc sicut homo se in speculo contuens videndo sui imaginem, & similitudinem in speculo representatam, in mente conceptum, & ideam sui ipsius generat; sic Deus etiam actu intellectus in sua essentia velut in speculo seipsum conspiciens, in sua mente conceptum, ideam, imaginem, vel similitudinem sui ipsius generat. Nec haec imago est accidens velut in nobis; cum enim accidens dicat imperfectionem, & Deus sit perfectissimus, adeoque sit incapax accidentis, in eo substantia erit. En ergo imaginem

substantiam
 6. 2

Handwritten notes in the right margin, including the word "licet" and other illegible scribbles.

ubstantialem ab intellectu divino genitam. Hæc ergo imago genita, vel est eadem cum genente, vel distincta; & dico, quod sicut filius in humanis est idem omnino cum patre quoad naturam, & humanitatem, distinctus quoad personam, quæ est *Rationalis natura incommunicabilis subsistentis*, sic hæc imago genita ab intellectu divino in natura, essentia, vel divinitate est eadem entitas cum Deo, & consequenter Deus, sicut filius hominis, est homo. Quod etiam res genita sit distincta à genente, est certissimum; nam nihil seipsum gignere potest; Hinc sequitur generantem, & genitum esse idem in entitate quoad essentiam, distinguuntur tamen realiter quoad personam. Nunc ergo habemus duas personas realiter distinctas, cum hac diversitate, quod generans sit pater, genitus sit filius, generare enim convenit Patri, generari filio. Primo ergo persona dicitur Pater, secunda filius; Nam Pater est prior Filio, non tempore (sunt enim coæterni) sed Origine.

8. Nunc modum, quo assignemus tertiam personam Spiritum Sanctum investigemus. Dicant Hebræi, an Deus habeat voluntatem? Scio id illos non negaturos, & frustra probaretur, cum illi hoc fateantur, & si careret voluntate, non posset velle, & necessario concluderetur hominem, qui habet voluntatem, & vult esse perfectiorem Deo, quod dici non debet. Ergo Pater, & Filius, qui sunt Deus, habent voluntatem, cuius actus sunt amor, & odium. Hic scire velim, an hæc personæ se invicem amant, vel odio habeant? hoc ultimum non poteritis dicere, quia Deus seipsum odisset, quod esse nequit, Ergo se amant. Hic ergo amor ab ambobus productus non potest esse accidens, ut supra dictum, sed substantia, hoc est, terminus substantialis voluntatis primæ, & secundæ personæ. Hic terminus, quia originatur à Deo, & est in Deo, debet esse ejusdem essentia cum Deo, nec potest esse aliud quam Deus; sed quia productus debet distingui ab ambobus personis producentibus, non in natura, saltem in personalitate, et constitutum tertiam personam. Hanc vocamus Spiritum Sanctum; sicut enim in nobis spiritus significat impulsum, & motionem, sic enim amor proprium sic movet, & allicere voluntatem amantem ad objectum amatum, hic amor divinus dicitur Spiritus Sanctus. Datur præterea ipsi titulus sanctitatis, quia est Deus, & essentialiter sanctitatem includit. Ergo cum sint tres personæ, qui sunt

unus Deus, necessario esse unum Deum, & tres personæ, Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, concludendum est.

9. Una ex his personis nempe secundæ personæ mundum venit, utero Beatissimæ & sanctissimæ Virginis MARIE naturam assumptura humanam. Sic vaticinatus Ilias: *Ece Virgo concipiet, & pariet Filium, & vocabitur nomen eius Emanuel.* In Hebræo legitur *Elmah*, quod proprie significat virgo, ut affirmat Rabbi David Chimhi in libro Sarafim, hoc est, de radicibus verborum, & nomen Hebræorum. *Emanuel* interpretatur *nobiscum Deus.* Hic dicitur esse JESUS Christus, & fuit verus Messias per tribus respectus, à variis promissis. Hæc secundum punctum scio non minus reddi debet, quod Hebræi quam primum; nec vultus præbet assensum quantumvis Apostoli paucis verbis, prout iis à Magistro eorum impostum fuerit: *Ecce vos testimonium perhibebitis de me, huiusmodi tax restitui onium reddiderit.* Et quomodo id negare poteritis, si Scriptura clare id affirmet, & fateatur? ergo solum quoniam addaximus quod si his non creditis, plures, quæ profertur per scripturas, allegari inaniter certissimè iudico. Populo Hebræo sub servitute Babilonica genente, cum necdum terminus septuaginta annorum à Jeremia prædictus efflaxisset, Daniel magnus servus Dei præcibus sibi revelari, quando populus restituendus esset libertati, templumque, & civitas reedificanda poposcit. Deus ei solando Angelum Gabrielem ablegavit, à quo non solum liberationem, quæ per Regem Syriam facienda erat intellexit, sed etiam Redemptionem generis humani à peccato per adventum Messias, qui ab Hebræis occidentus esset cognovit. Et hoc numerando ab ipso momento, quo Angelus loquebatur, *Ab exitu sermonis in fine septuaginta hebdomadarum in effectum decedat* dum fore ab Angelo audivit. Revelationem Angelicam attendite. *Animadvertite sermonem, & intelligite visionem. Septuaginta hebdomade abreviata sunt super populum tuum, & super civitatem sanctam tuam, ut consumatur peccatiis, & sint accipiat peccatiis & deletur iniquitas, & adducatur iustitia sempiterna, & impleatur visio, & propitius, & ungetur sanctus sanctiorum.* Per hunc locum sanctorum ipsum et Rabbi Meffiam intellegent. *Et Rabbi Bassaman: Iste sanctus sanctiorum non est nisi Messias.* Et Rabbi Moyses: *Iste est Messias, & filius David sanctificatus:* sic etiam Rabbi Salomon. Potest ut vetum sensum hujus revelationis & dicitur.

D. Thom.
1. p. q. 36.
art. 1.

atingimus, primum, quot annos faciant septuaginta septimanarum, investigare oportet. Nonnulli Hebraei more nostro per septimanam intelligi septem dies volunt: sed quia sic septuaginta hebdomades non faceret, nisi creiter annum cum dimidio, intra quod tempus nec Hierosolyma est destructa, nec Christus occisus, hæc opinio redditur inverisimilis. Alii septimanam continere quinquaginta, vel centum annos asserunt; sed hoc est falsum, quia sic necdum civitas esset desolata, nec populus dispersus, nec templum destructum, nec sacerdotium ablatum, nec Christus occisus; secundum enim hanc assertionem eodem septuaginta hebdomades effluxissent. Sed verior opinio est, hebdomadam facere septem annos, adeoque septuaginta hebdomades continere annos 490. sic affirmat vester Thalmud in libro intitulato Abodazata, Rabbi Josue, Rabbi Salomon, Rabbi Abraham, & Rabbi Moyses, qui & volunt, septuaginta hebdomadas incipere à prima destructione templi, & terminari fuisse in destructione secunda, inter quam & primam intercurserunt anni 490. juxta computationem dictam. Hoc etiam deducitur ex Levitico: *Numerabis septem hebdomadas annorum, quæ faciunt quadraginta novem annos, & quinquagesimus erat annus Jubilæi. Similiter Laban ad Jacob ait, Rachel enim illi dandam, si adhuc per septimanam serviat: Comple hebdomadam, & dabitur quoque tibi ista pro servitute, quia servies mihi annos septem annis, & complevit hebdomadam illam, & dedit illi Rachel. Et subiungit: Comple servitium illi septem annis.*

10. Quis modo inficias eat, has septuaginta hebdomadas, vel 490. annos jam dudum effluxisse, cum à sola Nativitate, & morte Christi, præter quadringentos nonaginta numeratos, à visione Danielis usque ad Adventum Christi, non efflaxerint anni 661. Nunc formo hoc dilemma: vel conceditis Messiam venisse, vel negatis? si negatis, cum jam effluxerint multis centenis annis septuaginta hebdomades, sequitur Danielem deceptum, & Angelum fuisse mendacem, quod dici nequit. Si vero scriptura, & ratione convictos vos fateamini, convenimus. Imò & potius, cum omnia vaticinia in Christi persona sunt impleta, cum mors, & ejus crucifixio præcesserit, cum civitas sit destructa, templum desolatum, sacerdotium, & sceptrum ablatum, & vos miserè dispersi Christum esse Messiam credere cogimini: Non video viam, quæ elabi possit, ergo vos convictos agnoscite, & Chri-

stum à vobis crucifixum verum fuisse Messiam credere. Dicit id vester Rabbi Ofsia. *Septuaginta hebdomada numerantur à primi templi destructione, usque ad destructionem ultimi, hoc modo, & de ordine. De Babilonis captivitate septuaginta anni, lam. 1. de ultimi templi destructione 420. qui simul juncti sunt 490. qui numerus est hebdomadarum septuaginta, in quorum annorum fine Messias venturus erat.*

11. Quid dicitis? unica scriptura forsitan vobis non satisfaciat? en aliam adfero. Moribundus Patriarcha Jacob, omnibus suis filiis cinctus, quid cuilibet obventurum eras, prædixit. Et specialiter de Juda sic dixerit. Bono sis animo mi dilecte, nec sceptrum nec regnum à te, & tuâ posteritate tolleretur, quousque veniat, quem Deus amandabit: *non auferetur sceptrum de Juda, & Dux de femore ejus, donec veniat qui mittendus est.* Chaldaeus legit, *donec veniat Messias, cuius est regnum;* ita etiam Hebraeus donec veniat Silo, quod significat Messias. Dicitis è Judæi, an non post mortem, & crucifixionem Christi sceptrum, regnum, civitate, & omnibus bonis exuti estis? ergo his stantibus, vel negare vaticinium Jacob, vel Christum fuisse Messiam fateri debetis. Sed video vos labia movere, & respondere velle per Tò donec veniat, qui mittendus est, intelligi Saul, qui è tribu Benjamin unctus est in Silo. Sed hoc non suffragatur, quia ei David, Salomon, & alii descendentes ab Hebræis successerunt. Alii dicunt, intelligi Jeroboam ortum è tribu Ephraim, qui Roboamo ob crudelitatem erga subditos sceptrum exuto ad solium est evedus, & sic sceptrum à Juda ad tribum Ephraim est translatum. Sed & hoc falsum est, quia post Roboam regnavit Abias ejus filius, postea Asa; postea Josaphat &c. Alii asserunt, intelligi Nabuchodonosor, qui per generalem suum ducem Nabuzardan Hierosolymam occupavit, & catenis vinculum abduxit Regem Sedechiam, ejus filios necavit, oculos eruit, civitatem, & templum destruxit, & populus partim est in servitutem redactus, partim perierit. Sed hoc sensu vaticinium non posse intelligi dico, quia sceptrum, & dominium est eitantum ablatum per septuaginta annos; nam postea successores habuit Zorobabel, Efram, Neemiam, dein Machabæos, qui centum viginti quinque annis, usque ad Herodem Idumæum, instar regum, teste Josepho, regnarunt. Quia tamen post mortem Christi, usque in hodiernum diem, sceptrum à Juda esse ablatum est certissimum, necellario concludendum

Gen. 40.

1. Reg. 12.

2. Paral. 13. 14.

Joseph. Heb. c. 11. de antiq.

Bened.
Perer. de
Benedict.
Patriarch.
lib. 10. con-
tra Iudeos.

dum est, Prophetiam intelligi de Christo, eum-
que esse Messiam a Deo missum juxta vaticin-
ia præfata. Scio vos pertinaciter adhuc mihi
Hebræi adhuc hodie in montibus Gasspi regnent.
Sed videte annon in hoc eretis, quia præfatas
provincias nunquam subivisse Hebræis legimus.
Primo subfuerunt Assiris, & Chaldaeis, postea
Medis, & Peris, dein Alexandro Magno, pos-
tea Græcis, & Parthis, hodie partim Turcis,
partim Peris. Cum ergo Lepro suis orbari sub
adventu Christi, virtute prophetiæ Jacob, non
potest negari, quin fuerit verus Messias.

12. Adeste o Hebræi, & mecum discutite.
Deumne justum, vel injustum asseritis? justissi-
mum. Optime, supplicium, quo mille, & ultra
annis Deus vos punivit, alicui peccato commisso
ascribi debet. Parentes vestri peccatum adeo e-
norme, idololatram captivitate meo judicio cen-
tum annorum fuerunt, & nunc poena vestra
excedit centum, & mille annos. Si Deus est
justissimus, suspicio a vobis minus crimea
commisum, hoc non potest esse aliud, quam
quod Christum crucifixum. Audio, quod mihi
objiciatis dicendo: vos propter Christum a Deo
castigati; nam cum se fecerit filium Dei, & sic
ex stirpe vestra, tam graviter vos puniit, ob gra-
vissimum crimen patrum; dum sibi indebitè
Deitatem asseripit. Siste: ego vobis statim
os occludam. Si Deum occidistis, Deus velut ju-
stus vos punire debet, quia nomine ejus vin-
dictam sumptistis. Hoc vobis evidenti scripturâ
probabo. Vestrâ Hebræi dum degenerati in Setaim,
se foemina Moabitum miscerunt, quarum
usu etiam idololatrarent. Hinc Phinees Elea-
zari filius; videns conculcatum honorem divi-
num, zelo motus pugionem arripuit, & duos of-
fendentes Deum occidit: quod eum videret Phin-
ces, arrepto pugione ingressus est post virum Israeli-
tan in lupanar, & perdidit ambos simul, virum
videlicet, & mulierem.

Num. 25.
8.

Num. 11.

Num. 13.

Deo adeo placuit hæc actio ut non solum fue-
rit placatus: Phinees avertit iram meam a filio Is-
rael, quis zelo meo commotus est contra eos. Sed
ulterius dignitate sacerdotali eum, ejusque del-
cendentes in perpetuum remunerari voluit: Ecce
do ei faciem federis mei. & erit tam ipse, quam semi-
ni ejus pactum sacerdotii sempiternum, quia zela-
tus est pro Deo suo. & expiavit scelus filiorum Israel.
Nunc dato, & non concessio, quod Christus non
fuerit Messias, nec filius Dei, vos rigore maximo
cum punivistis, flagellastis, crucifixistis, & occi-

distis. Si Deus est justissimus, potius vos punire
debet, quam punire debet. Et dum vos tam polli-
capivitate plecti, signum est, quod graviter po-
caveritis, & quod Christus, quem occidistis, verus
Messias, & filius Dei a Deo missus, ut per adre-
tum suum promissiones ab Archangelo Domino factas
adimpleret. Consumitur prævaticinio, si non
accipiet peccatum, debetur iniquitas, additur
justitia sempiterna, & unguetur sanctus sanctum
id est Messias.

13. Scio, o Hebræi, vos vaticinio Isaiæ multum
tribuere. Erat in novissimis diebus, vel ut volu-
gitis in fine dierum preparatus meus domus domini
in vertice montium, & elevabitur super cædes, &
fluunt ad eum omnes gentes.

Quod per hunc montem alius sublimiorum, &
præparatum velat domum Domini intelligitur
Messias convenimus; nec vos, nec nos negamus.
Sed in duobus punctis difficultatem facit. Pri-
mum, quod Messias debeat venire in fine dierum.
Christus jam venit, nec sumus in fine dierum, er-
go non fuit Messias. Sed respondeo per finem
dierum non intelligi finem mundi, sed tempus,
quod duravit a Ciro Rege Persarum, usque ad
destructionem secundæ templi, quo tempore in
mundum Messias venire debuit. Hoc sensum
locutus est Hieremias: Erat in fine dierum, re-
verti faciam captivitatem Helam, dicit dominus.
Hanc etiam Phisafin adhibuit Jacob, dum illis
dixit, congrega omni, & nunciabo vobis, quod even-
turum est vobis in fine dierum. Et certissimum est,
quod noluerit intelligere finem mundi, cum
enim tunc non viverent, nil eis contingere possent.
Intellexit ergo tempus quo debeat venire Mes-
sias, successusque eventus illis prædixit. Nec
video rationem, cur hic sensus non possit attribui
verbis Isaiæ: Erat in fine dierum Alterum punctum,
quod multum iactatis, est, quod fuerit ad-
eum omnes gentes. Omnes nationes accurrant, ut
Messiam recipiant, & venerentur. Verum hoc lo-
Christiani præstiterunt, ergo vaticinium non
fuit verificatum in Christo, & consequenter non
fuit Messias. Hic viderimus in sicco natum, quare
omnes in Hebræo significat col, quod non tempore
distribuitur universaliter, veluti in hac propo-
sitione. Omnis homo est animal rationale quæ veni-
atur de omnibus hominibus, sed a liquidando sig-
nificat multitudinem, aut majorem partem, ut
legimus in Genesi, ubi de tempore famis dicitur:
Omnes Provincie veniebant in Ægyptum: Erat. Item
men certum est, quod non omnes venient. Erat. Item
primum loquens de setvo Abrahami Eliazar, quæ

de dicitur, juveni Isaac quaesitorum uxorem ait: Omnia bona Domini in sua manu; & tamen certum est, quod non omnes possessiones, domos, mobilia, & immobilia in manu portaverit. Cui ergo in Hebraeo multos, & non omnes signifi- cavit; & hoc declarat ipse Prophetas, hinc subdit, Et dicitur populi multi, hic etiam Michas, Et stant ad eum populi, Et ibi gentes multe. Vel postquam dicitur omnes, quia ex omnibus nationibus mul- ti, utpote gentiles, Hebraei, Turcae, & alii infide- lis Christum crediderunt. En ergo Prophe- tiam impletam, quam potius contra vos quam pro vos iudico.

14. Dum hanc instantiam debellatam video, vestram pertinaciam vobis suggerere aliam, & specialiter, quod recta vice templum Solimatum mandicare debeat, ut Zacharias praevideat, ecce vir meus aedificabit templum Domino. Hoc a Christo non est factum, quis ergo illum credat fuisse Messiam, potero respondere primo: hoc non de- bere intelligi de tertio templo; nam foret contra Hieremiam, qui dixit ne hoc expectetis: Nolite sperare in verbis mendacii dicentes, Templum Do- mini, Templum Domini, Templum Domini. Id est factum est, si tertia vice templum aedificandum crederet. Et tamen dicit ter templum Domini.

Secundo si velletis a Messia aedificandum tertium templum, ille aedificavit Ecclesiam, quae est congregatio fidelium, & Catholicorum. In tertium templum.

15. Aliam vestram pertinaciam ostendo. Dici- tur, Pater annos Deus promissit Ezechiel, quod Deus reducet populum ad statum primavum, atque dispersos, & captivos, morus pietate, civi- tati restituet, & eripiet e manibus inimicorum?

Nam reducam captivitatem Iacob, & miserebor omnia domus Israel, & reducere eos de populis, & congregabo eos de terra inimicorum suorum. Idem promissit Deus in Deuteronomio Reducet te Do- minus Deus tuus de captivitate tua, ac miserebitur tui, & rursus congregabit te de cunctis populis, in- quare ante dispersi.

Christus nos solum nos non congregavit, nec a captivitate eripuit, imo ob eius causam sumus dispersi & mancipii, unde tam falsum est, quod sit Messias, quam verum est, quod Deus sit Deus, & creavit mundum. Tace, o gens obstinata, & fias Deuteronomium, & Zachariam non loqui de moderata velle captivitate, sed de captivitate Babylonica, & Aegyptiaca sub tyrannide Pharaonis, a quibus fuistis redempti, & ex Aegypto ad- huc rursus promissionis introducti. Dicite, quot non

est vestris doctis Rabbini facti sunt, Christum fuisse verum Messiam? legite vestrum Rabbi Moysen Gerundem in praefatio Pentateuchi, & invenietis, Messiam nasciturum Anno post crea- tum mundum num. 118. Rabbi Levi Berigner- son ex Provincia Provinciae, qui super Bibliam scripsit, & specialiter super Danielem, Deo gra- tias egit, quod dignatus fuerit revelare tempus, quo venire debebat Messias, nempe anno supra dicto 318. Quid nunc dicitis Rabbini, veritati es- scripturis, variis, rationibus vobis offensa ac- quiescite. Caput agitare videmini, Magna res est, quod bellae ferocissimae, O bruta maxime indo- mita cum tempore cicurentur, & pertinaciores bestis vos ostenditis: ego Deo rationem reddere non debeo ob non annuntiatam vobis verita- tem, imò in vestrum ruborem volent Deus, ut in die iudicii compaream, & vobis sermonem hodie- raurum, quem feci, ut velum salstraris, quam- mente fovetis, oculis subtraherem, objiciam. Et hoc vobis serviet ad majorem vestram poenam si non convertamini, & atrocior torquebimini in inferno. Quiescamus.

ALTERA PARS.

16. Cur o Apostoli adeo vos persequentur, ut omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se prestare Deo? nulla alia est causa, quam quod legem Evangelicam, & Christi annuntiabit, quae Hebraei specialiter nolent recipere putantes nul- lam praeter legem Moysis obligate. An aliquam habetis rationem, ob quam cenleatis legem Moy- sis esse in suo vigore, nec expirasse? Scio, quod ad- ducetis locum Isaac, qui sermocinans de vestra lege dicit, illam duraturam in sempiternum. Et feriam vobiscum pactum sempiternum. Et in Exo- do. Celebrabitur cultus sempiternum. Praeterea subdit Deus, Custodiant filii Israel Sabbatum, & celebrent illud in generationibus suis, pactum est sempiternum inter me, & filios Israel, signumque perpetuum.

Sic & circumcisio Abrahae, & consequenter Hebraeis sub saedere sempiterno, praecipua fuit. Quis ergo negare poterit, legem Hebraeam non semper obligaturum. Quam quallo estis in erro- re: nam aeternum, & sempiternum non semper significant tempus sine termino, sed serpente sa- cta hos terminos adhibet, ut tempus diuturnum aut majorem, vel minorem temporis cultum ex- primat. In hujus confirmationem promissio- num, quas Jacob filio Joseph revelavit recorde- mini. Deus apparuit mihi in Luz, benedixit mihi, Bapt de

ses Gerun. Rab Levi. apud Pan. Burgen. contr per- fidiam Isa- daor. c. 1.

Isa. 55. Exod. 12. Exod. 31.

Genes. 17. num. 7.

Vide Io. Bapt de

Handwritten text on the book flap, including the word 'diab' and some numbers.

Et ait, ego te augeto, & multiplicabo, dabo tibi terram hanc, & semini tuo post te in possessionem sempiternam. Quae terra fuit Chanaan. Hic vos interrogat, an possit Jacob hodie possidere terram Chanaan? non: jam multis saeculis eam non inhabitant. Ex hoc deducere possumus terminos aeternum, & sempiternum significat tempus, quod a posteriori habet finem. Evidentius quid dicam, Deus David stipulatam, ut ita loquar, pollicitus est, Salomonem eius filium in aeternum regnaturum, *Stabilitam Thronum regni eius usque in sempiternum*, & tamen regnum jam mille, & plus annis deliuit. Similiter de sacerdote Phinees sic spondit Deus? *Paulum sacerdotum sempiternum*, & tamen jam diu cessavit; Ergo non obstante, quod lex vestra dicatur sempiterna, eam jam defuisse absque difficultate credite. Praeterea in vestro Chadrin legitur, mundum sex mille annis duraturum, juxta hunc computum duo mille legi natura, duo mille legi Moyse, duo mille legi Messiae debent attribui. Apud Hebraeos aetas, hoc est tempus bis mille annorum dicebatur sempiternum, ergo cum lex vestra duraverit per mille annos computando a lege naturae usque ad tempus Messiae juxta Hebraeos, sempiternum dicitur dici potest.

17. Quid creditis voluisse Deum inferre, dum per Hieremiam dixit adversariis vestris, *feriam eum domo Israel, & cum domo Iuda foedus novum?* nihil aliud, quam veteri lege mutatam se novam daturum: *Foedus novum*, hoc est, *Veritas Chadrin*. Haec lex differt a lege, quam dedit Moyse, *Non secundum pactum, quod pepigi cum patribus eorum.* Et quoniam erit haec lex nova, si non illa Evangelica, quam promulgavit Christus: lex non scripta digito Dei in tabulis, vel lapidibus, sed divino verbo; impressa in cordibus Christianorum: *Dixit Deus, dabo legem meam in visceribus eorum, & in corde eorum scribam eam.* Vos respicientibus, cum Malachia Deum esse immutabilem. *Ego sum Deus, & non mutor.* Si prohiberetur vetus lex, & introduceretur nova, Deus esset mutabilis: *Deus quasi homo ut mutetur, nec ut filius hominis potest mutetur.*

Si prima fuit bona, cur datur secunda? non potest admitti, quod praedicitur immutabilitati; At ego vobis contrarium ostendam, audite. Deus vult formare hominem, vultionem exequitur, & homine creato dicit ad Noe: *Paniter me facisse hominem: Dalebo hominem quem creavi, & facie terra.* Vult destrucere civitatem Ninive

spatio quadraginta dierum, *Adhuc quadraginta dies, & Ninive subvertetur*, & tamen hoc non est factum. Ablegat Prophetam, qui Regi Babiloniae denunciat mortem in penam peccatorum. *Mortuus, & non vivet*, & tamen hoc non est factum, quinimo ejus vira producta est ad quadecim annos. Praecipit Samuele, ut inungat Saulem regem, nihilominus post paucos dies dicit, *Proieci eum ne regem in Israel.* Nunc respondete, An Deus in his dici potest mutans. Si mentiri nolitis, dicetis, quod non. Cur ergo Deo vultis mutabilitatem assignare, dum illam legem observari vultis? hinc concludere possumus, primam defuisse.

18. Ergo respicite aliquando, & ab oculis velum, quod mentem obsecat, ab oculis tollite, ut veritatem clariorem luce, & Sole, quam non vultis nec potestis cognoscere, agnoscat. Hanc veritatem, quae est verbum Dei vobis praedicatum, aperite corda ut eam recipiatis, corda discipulorum vel ad miasilla emollite, ad hoc vos exhortatur magnus vates Israel: *Hodie vocem ejus audistis, nolite obdurare corda vestra.* Sed nisi filius, hic Propheta, qui fuit gloria Judae, & splendor solis, praevideat vos abstraheros a via veritatis. *Et dixi semper hi errant corde, & non cognoverunt vias meas.* Et quid sequitur. *Aperite oculos quibus juravi in ira mea.* Loquitur in personam Dei. O minas terribiles. O quale vos infatigabilem invaderet? *Si introibunt in requiem meam.* Td s, in Hebraeo idem significat quod *Aperit est non.* Uade, sic explicante Davide, si Hebraeus a via, & veritate abstraherent, non obtinerent requiem caeli, sed inferno addicerent: *Nam introibunt in requiem meam.* O mihi crucifixe te rogo per merita tuae passionis, ne velis attendere perfidiam eorum, sed eos illustrare, ut eorum agnoscant, & detestentur. *Jacent in tenebris peccati, & sedent in umbra mortis.* Illuminare eos, qui in tenebris & in umbra mortis sedent. Ut etiam hanc Catholicam, & Evangelium amplectantur. Nos interim fideles te humiliter rogamus, ut gressus nostros in via pacis dirigas. *Dirige pedes nostros in viam pacis.*